

Література

1. Агресор знищив найпотужніший український літак АН-225 «Мрія» – розпочато розслідування. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/agresor-znishhiv-naipotuznisii-ukrayinskii-litak-an-225-mriya-rozpocato-rozsliduvannya> (дата звернення: 24.10.2023).

2. Відеозвернення на ютуб-каналі Dmytro Antonov. URL: <https://youtu.be/AFTJyCtYRRs?si=dfvN99Z0KPA8VqJ0> (дата звернення: 24.10.2023).

3. СБУ розповіла деталі розслідування щодо знищення АН-225 «Мрія». URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/sbu-rozpovila-detali-rozsliduvannia-shchodo-znyshchennia-an225-mriia> (дата звернення: 24.10.2023).

4. СБУ повідомила про підозру екскерівникам ДП «Антонов», чиї дії призвели до знищення «Мрії». URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/sbu-povidomya-pro-pidozru-ekskerivnykam-dp-antonov-chyi-dii-pryzvely-do-znyshchennia-mrii-video> (дата звернення: 24.10.2023).

5. Повідомлено про підозру екскерівнику ДП «Антонов», через службову недбалість якого знищено «Мрію». URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/povidomleno-pro-pidozru-ekskerivniku-dp-antonov-cerez-sluzbovu-nedbalist-yakogo-znishheno-mriyu> (дата звернення: 24.10.2023).

6. Судитимуть екскерівника ДП «Антонов», через службову недбалість якого знищено «Мрію». URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/suditimut-ekskerivnika-dp-antonov-cerez-sluzbovu-nedbalist-yakogo-znishheno-mriyu-2> (дата звернення: 24.10.2023).

УДК 341.824:338.47 (043.2)

Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент,
Ребека В.М., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ТА РЕАГУВАННЯ НА АВІАЦІЙНУ ЗЛОЧИННІСТЬ

Терміни «запобігання злочинності», «попередження злочинності», «припинення злочинності» також часто вживаються в літературі та нормативних актах. Деякі автори не вважають за потрібне розрізняти семантичні відтінки цих понять і вважають їх синонімами загального поняття «профілактика злочинності», однак між ними існують певні змістові відмінності [1, с. 11].

Термін «попередження злочинності» можна розуміти як у широкому, так і у вузькому сенсі. У найширшому розумінні профілактика є синонімом профілактики. У вузькому розумінні під

профілактикою розуміють заходи, спрямовані на виявлення та усунення причин і передумов конкретних злочинів, виявлення осіб, потенційно здатних вчинити злочин, з метою цілеспрямованого профілактичного впливу. Така діяльність є одним із етапів комплексної профілактики правопорушень.

Саме про інноваційні методи запобігання та боротьби з авіаційною злочинністю ми повинні думати.

Суспільна небезпека авіаційного злочину - це порушення авіаційної безпеки. Авіаційна безпека — захист цивільної авіації від незаконного втручання, що забезпечується комплексом кадрових і матеріальних заходів. Захоплення повітряного судна на землі чи в польоті або спроба захоплення такого судна, а також інше незаконне втручання в діяльність цивільної авіації розглядаються як наслідок надзвичайної події. До надзвичайних подій, крім захоплення повітряного судна, відносяться також події, пов'язані з використанням повітряного судна, в результаті яких, крім захоплення, настав один із таких наслідків [2, с. 25]:

- вчинення акту насильства щодо особи, яка перебуває на борту повітряного судна під час польоту, якщо така дія може загрожувати безпеці повітряного судна в цілому;

- знищення повітряного судна, що знаходиться в експлуатації;

- спричинити пошкодження повітряного судна, що робить його неприцездатним або загрожуює його безпеці польоту;

- розміщення на борту літака будь-якої речовини або пристрою, що загрожуює безпеці судна, може призвести до його знищення або пошкодження;

- а також вчинення будь-яких дій, які призводять до розміщення такої речовини (пристрою) на борту повітряного судна (наприклад, розміщення такого пристрою в багажі тощо);

- знищення або пошкодження авіаційної техніки, якщо ці дії загрожують безпеці повітряного судна;

- повідомлення завідомо неправдивих відомостей, що становлять загрозу безпеці повітряного судна в польоті.

Ключовими суттєвими ознаками інноваційні методи профілактики та реагування на авіаційну злочинність є такі [3, с. 32]:

- 1) новизна продукції, технологій, послуг, рішень, що розробляються, пропонуються і впроваджуються в практику, виявляється в тому, що вони пов'язані зі створенням і появою нових властивостей, які істотно покращують параметри і властивості, тому вони відтворюються або повторно застосовано чи вдосконалено;

- 2) новітні технічні, тактичні, методичні та криміналістичні засоби (інноваційні засоби) розроблені, запропоновані та впроваджені в

практику, користуються попитом і постійно використовуються в практичній діяльності, а також втілюються у вигляді нової продукції (виробу), технологія, послуги, рішення;

3) розроблені, запропоновані та впроваджені в практику новітні техніко-тактичні, методичні та криміналістичні та розшукові засоби є результатами наукових досліджень або дослідно-конструкторських розробок, затребувані та застосовуються на практиці, формами реалізації (застосування) таких засобів є нові продукти, технології, послуги, рішення;

4) застосування таких інновацій здійснюється спеціальними суб'єктами, що забезпечує кваліфікацію та ефективність використання розроблених та впроваджених у практику інноваційних засобів;

5) орієнтація інноваційних засобів на ефективне вирішення завдань щодо авіаційних злочинів, забезпечення оптимізації, підвищення якості та ефективності правозастосовної практики та подальшого розвитку попередженню авіаційних злочинів [4, с. 26].

Таким чином, інноваційні методи профілактики та реагування на авіаційну злочинність – це розроблені, впроваджені та застосовувані на практиці новітні технічні, тактичні, методичні та криміналістичні засоби, які є результатом науково-дослідних розробок і у вигляді нового продукту (нового виробництва), втіленого в нову технологію, нова послуга чи нове рішення, яке використовуються кваліфікованими фахівцями в практичній діяльності та спрямовані на ефективне виконання спеціальних завдань, оптимізацію та підвищення якості та ефективності правоохоронної практики щодо авіаційних злочинів.

Література

1. Журавель В.А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан. Вісник Луганського університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренко. 2016. Вип. 1. С. 98-104.

2. Білоус В.В. Класифікація безпілотних літальних апаратів та її значення для криміналістичної практики. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : збірка наукових праць. Харків, 2016. Вип. 16. С. 47-57.

3. Юсупов В. Сучасні напрями розвитку інноваційних методів профілактики та реагування на авіаційну злочинність. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3. С. 163-166.

4. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / редкол.: В.Ю. Шепітько (голова) та ін. Харків: Право, 2018. 338 с.

Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент,
Сташенко О.А., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОТИДІЯ ТЕРОРИЗМУ В СФЕРІ АВІАЦІЇ

Авіація є однією з найбільш важливих галузей сучасного світу, забезпечуючи швидкий та зручний спосіб переміщення людей і вантажів по всьому світу. Незважаючи на всі переваги авіатранспорту, ця сфера також стала об'єктом уваги та атак терористів.

Одним із найнебезпечніших видів тероризму є повітряний тероризм, небезпека якого полягає у неможливості проведення негайних операцій щодо звільнення заручників. Авіаційне сполучення є особливо привабливим для терористів, оскільки кожен терористичний акт на літаку привертає величезну увагу з боку суспільства [1].

Наслідки терористичних актів на борту літака можуть бути катастрофічними, якщо не приймати належних заходів з протидії.

Першим випадком тероризму в авіаційній сфері стало захоплення лайнера в 1931 році у Перу. За деякими відомостями, літак було викрадено з метою поширення листівок революційного змісту, проте жодних наслідків у міжнародно-правовій сфері цей інцидент не викликав. Найбільша кількість терористичних актів на повітряному транспорті була здійснена в період з 1970 по 1979 рік [2].

Найбільшим терактом в сфері цивільної авіації став теракт 11 вересня 2001 року, нападники-смертники захопили американські пасажирські літаки і врізалися у два хмарочоси Нью-Йорка, вбивши тисячі людей.

Після всіх цих трагічних випадків, світ став потребувати більшої безпеки польотів. Безпека польотів, як окрема категорія, на нормативному рівні визначається однозначно: безпека польотів – комплексна характеристика повітряного транспорту та авіаційної діяльності, яка визначає здатність виконувати польоти без загрози для життя і здоров'я людей. Авіаційна безпека визначається як захист цивільної авіації від актів незаконного втручання, який забезпечується комплексом заходів із залученням людських і матеріальних ресурсів [3].